СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ОБЛІКУ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Т. М. Білоусько, *к. е. н., доцент;* ***Ю. О. Романішина,*** *магістр*
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава, Україна

У сучасних умовах глобалізації та інформатизації суспільства досить актуальним є вирішення питання обробки, обліку та збереження великого потоку інформації, який обрушився на державні підприємства, установи, приватні організації та комунальні заклади. Розвиток інформаційних технологій, всесвітня глобальна мережа призвели до глобальних змін у процесах створення, розповсюдження та обміну інформацією. У процесі обміну інформацією на сьогоднішній день неможливо ігнорувати все зростаючий потік документів та його ведення в електронному вигляді. Це вимагає запровадження роботи з новими джерелами інформації, удосконалення форм документообігу, розробку процесів автоматизації документообігу.

Документована інформація для сучасних підприємств та закладів складає основу управління, ефективність якого в значній мірі базується на виробництві і використанні інформації. Інформація є повноцінним ресурсом виробництва, важливим елементом соціального і політичного життя суспільства. Якість інформації визначає якість управління. В умовах сьогодення, з метою підвищення якості управління необхідно приділяти достатню увагу вдосконаленню роботи з документами, оскільки управлінське рішення завжди базується на інформації, носієм якої є документ на різних основах. Раціональна організація роботи з документами є головною задачею управління у будь-якому закладі: від невеликого приватного офісу до державної установи або крупної компанії.

Гарантією успішної роботи будь-якого закладу є створення власної інформаційної системи у комплексі з інформаційними безпаперовими технологіями. Вони створюють основу рішень, що забезпечують автоматизований і централізований обмін знаннями і дістають лише необхідну інформацію з усіх доступних джерел.

В основі функціонування інфомаційної системи (ІС) лежить сукупність повідомлень, сигналів і документів. Останні в свою чергу є основним носієм інформації.

Усі документи, які стосуються ІС, можна розбити на вхідні і вихідні (результатні).

Вхідна документація містить первинну, необроблену інформацію, що відображає стан об’єкта управління та заповнюється вручну або за допомогою технічних засобів. Вихідна документація охоплює зведено-групові дані, одержані в результаті автоматизованого оброблення.

Документи класифікуються за рядом ознак, наприклад:

- за сферою діяльності (планові, облікові, статистичні, банківські, фінансові, бухгалтерські тощо);
- за відношенням до об’єкту управління (вхідні-первинні, вихідні-звітні, проміжні, архівні);
- за змістом господарських операцій (матеріальні, грошові, розрахункові);
- за призначенням (розпорядні, виконавчі, комбіновані);
- за об’ємом операцій, які відображаються (одноразові та звітні);
- за способом використання (разові й нагромаджувальні);
- за способом заповнення (вручну або за допомогою засобів автоматизації обліку) [1].

Іншими словами, за своїм складом та функціональністю інформаційну систему можна вважати як виробництво з перетворення даних і продукування вихідної інформації.

Розглядаючи ІС з точки зору документообігу, виявлено основні її складові: підсистеми керування, встановлення їхньої ієрархії і принципів взаємодії, розробка тезаурусу понять ІС, що визначає множину об’єктів і процеси їхньої обробки, визначення класів задач, що підлягають автоматизації. В зв’язку з цим проектування ІС потрібно здійснювати поетапно.

Перший етап створення ІС охоплює розробку методичних і технологічних засобів, що підтримують обстеження, і формалізовані постановки задач, побудову концептуальної моделі, специфікацію моделей діловодства і документообігу та їх взаємодію, планування забезпечення якості інформації і проектування прикладного програмного забезпечення.

На другому етапі розробка ІС включає засоби автоматизації обліку документів та ділових процесів, а також методику їхнього функціонування в розподіленому середовищі [2].

Ефективність функціонування ІС залежить від оптимального застосування сучасної інформаційної технології.

Автоматизована інформаційна технологія – системно організована для розв’язання задач управління сукупність методів і засобів реалізації операцій збору, реєстрації, передачі, нагромадження, пошуку, оброблення і захисту інформації на основі застосування програмного забезпечення, засобів обчислювальної техніки та зв’язку, а також засобів, за допомогою яких інформація пропонується клієнтам.

При виборі програмного забезпечення слід враховувати фактори, які впливають на якість вирішення поставлених завдань, які вимагаються інформаційною системою.

Програмне забезпечення повинно враховувати особливості ІС і залежність від застосовуваних технологій програмування та широкого спектра інструментальних засобів для автоматизації:

1) складність ієрархічної структури ІС, інформаційну зв'язаність її компонентів, які частково реалізують загальні функції в різних вузлах розподіленого середовища;

2) масштабність колективу, який займається створенням ІС дотримуючись єдиного технологічного підходу і типізованих стандартних рішень;

3) розробка ІС у відповідності до заданих показників якості програмного забезпечення та підвищення продуктивності праці розробників;

4) можливість модернізації та розширення ІС безпосередніми користувачами.

Основною стратегією розробки прикладного програмного забезпечення ІС є комплексний структурний підхід, що охоплює всі етапи життєвого циклу ІС, починаючи з етапу стратегії й аналізу предметної області, окремих підсистем ІС і закінчуючи етапом експлуатації [2].

Сучасні інформаційні технології орієнтовані на використання широкого кола комп'ютерних технічних засобів та засобів комунікацій, які дозволяють не тільки збирати, зберігати та опрацьовувати інформацію, але й максимально наближувати термінальні улаштування до робочого місця працівника та підтримувати прийняття рішення керівника. Основою таких інформаційних технологій є мережева комп'ютерна техніка, інтегровне програмне забезпечення та засоби комунікації, які в сукупності дозволяють не тільки автоматизувати процеси зміни форми й розміщення інформації, а й модифікувати її зміст.

Спектр сучасних інформаційно-технологічних рішень організації роботи з документацією досить різноманітний щодо їх функціонального й технологічного рівня.

На сьогодні розроблені та запропоновані на ринку програмного забезпечення комплексні програмні рішення, що повністю враховують специфіку ведення вітчизняного діловодства: «1С:Документообіг 8.3 КОРП», «Documentum», «eDOCS», «OPTIMA-WorkFlow», «ДЕЛО», «Мастер-Док», «DocsVision», «Босс-Референт» тощо. Серед зазначених лідером є універсальне рішення для автоматизації документообігу та управління взаємодією співробітників на технологічній платформі «1С: Підприємство» – програмний продукт «1С: Документообіг 8.3 КОРП», який призначений для вирішення завдань автоматизації обліку документів, покращення взаємодії працівників, контролю та аналізу виконавської дисципліни. Програма забезпечує колективний доступ співробітників до файлів як для перегляду, так і для редагування з використанням розмежування прав доступу та механізму версіювання файлів.

На сучасному підприємстві керівник стикається з необхідністю вирішення безлічі завдань в умовах дефіциту робочого часу.

Серед основних джерел проблем можна виділити наступні:

– велика кількість процесів, в яких задіяний керівник, виконуючий при цьому різні ролі;

– величезна кількість документів, які вимагають узгодження, уточнення, реакції, відстеження, виконання;

– необхідність своєчасного контролю виконання завдань і відстеження узятих на себе зобов'язань;

– постійно зростаючі об'єми додаткової інформації, необхідної для ухвалення управлінських рішень.

Також, великого значення набуває оперативність в ухваленні рішень та контроль за їх виконанням, раціональне використання накопиченої інформації і попереднього досвіду.

Таким чином, для вирішення проблем поліпшення управління закладом: поліпшення контролю і прискорення бізнес-процесів, можливості їх відстеження, оптимізація робочого часу, підвищення продуктивності праці і так далі, одним із ефективних способів є впровадження автоматизованої інформаційної системи.

Список використаних джерел

1. Терещенко Л. О., Матієнко-Зубенко І. І. Характеристика позамашинної інформаційної бази [Електронний ресурс] / Л. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко. – 2004. – Режим доступу: http://buklib.net/books/23431/. – Дата звернення: 20.03.16
2. Технології моделювання документообігу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wiki.tneu.edu.ua/index.php?title=%D0%A2%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D1%83 – Дата звернення: 19.03.16